

Zienswijze NAJK

Zienswijze NAJK concept 8e Actieprogramma Nitraatrichtlijn

Naar aanleiding van de internetconsultatie aangaande het concept 8e APN gepubliceerd op 14 juli 2025, dient NAJK deze zienswijze in.

Doelsturing

Het concept 8e Actieprogramma Nitraatrichtlijn (8e APN) introduceert doelsturing als een belangrijke pijler. Dit biedt agrarische ondernemers de mogelijkheid om – bij aantoonbaar goede resultaten op het gebied van waterkwaliteit – af te wijken van generieke maatregelen. NAJK verwelkomt deze stap richting doelsturing. Het geeft ondernemers meer handelingsruimte én verantwoordelijkheid, en erkent de waarde van vakmanschap en bedrijfsspecifieke omstandigheden. Door af te stappen van rigide middelvoorschriften en kalenderlandbouw ontstaat een realistischer en toekomstgerichter pad om de waterkwaliteitsdoelen te behalen.

De planning voor het ingroeipad van doelsturing is echter momenteel nog te vaag. Belangrijke onderdelen zijn nog niet uitgewerkt:

- Een praktijkklare werkinstructie met het meetprotocol voor N-mineraal;
- De streefwaarden voor doelsturing;
- Een beoordelingsprotocol voor uitzonderingen op generieke maatregelen.

Wij vinden het belangrijk dat de streefwaarden dit najaar, samen met de sector, worden vastgesteld op basis van actuele en sectorspecifieke gegevens. Het is essentieel dat deze uitwerking dit najaar plaatsvindt, zodat telers zich in de voorbereiding op het teeltseizoen 2026 een goed beeld kunnen vormen van de haalbaarheid en het perspectief van deelname aan doelsturing binnen het ingroeipad.

Wederkerigheid doelsturing - Stikstofkorting in aandachtsgebieden voor oppervlaktewater

NAJK is positief over de wederkerigheid van doelsturing zoals deze momenteel opgenomen is in het concept 8e APN. Tegelijkertijd zouden we graag zien dat dit principe van wederkerigheid ook wordt toegepast op de stikstofkortingen in de aandachtsgebieden. Wanneer ondernemers aantoonbaar bijdragen aan de verbetering van de waterkwaliteit, is het logisch en rechtvaardig dat ook deze

korting kan worden terugverdiend. Dit stimuleert gerichte inspanningen op bedrijfsniveau en versterkt het vertrouwen en draagvlak onder boeren.

Onduidelijkheid over stikstofgebruiksruimte en kortingen in aandachtsgebieden (N)

NAJK vindt het onacceptabel dat er nog altijd geen duidelijkheid is over de nieuwe stikstofgebruiksnormen en de uitwerking van de kortingen in de aandachtsgebieden, terwijl deze al per 1 januari 2026 van kracht moeten worden. Telers moeten tijdig hun bouw- en bemestingsplannen kunnen maken, en hebben daarvoor tijdig duidelijkheid nodig om verantwoorde keuzes te kunnen maken. Dat dit op dit moment nog niet bekend is, brengt telers in moeilijkheden om een gedegen bouw- en bemestingsplan te maken.

Zonder inzicht in de exacte normen en kortingen is het bovendien onmogelijk om goed te kunnen consulteren: het is niet uit te leggen dat betrokken partijen een zienswijze moeten geven op maatregelen waarvan de impact op bedrijfsniveau nog volledig onduidelijk is. Duidelijkheid is niet alleen noodzakelijk voor een zorgvuldige besluitvorming, maar ook voor een eerlijke en uitvoerbare implementatie. De impact van de nieuwe stikstofgebruiksnormen kan gigantisch groot zijn voor agrariërs, daar moet NAJK met haar leden een goed consultatieproces voor kunnen doorlopen. Naast het advies van de Commissie Deskundigen Meststoffenwet (CDM) roepen wij nadrukkelijk op om ook de bedrijfseconomische impact expliciet mee te nemen in de onderbouwing en besluitvorming rondom deze normen.

Behoud grasland

NAJK is zeer verwonderd over het feit dat er nog niks is opgenomen over het behoud van grasland in Nederland, terwijl grasland een belangrijke positieve bijdrage kan leveren aan een goede waterkwaliteit. Dankzij het verdwijnen van de derogatie is het veel aantrekkelijker om grasland te scheuren voor andere gewassen. Bij het vorige actieprogramma is er een behoud grasland subsidie opgericht die ervoor zorgde dat grasland behouden werd, met succes! Het is essentieel om middels een positieve motiverende manier het behoud van grasland te realiseren.

Verplichting vanggewas na maïs uitgebreid naar heel Nederland.

Opvallend is de uitbreiding van de verplichting van een vanggewas na maïs naar heel Nederland. Dit betekent dat ook in gebieden waar geen waterkwaliteitsproblemen voor zowel grond- als voor oppervlaktewater zijn, er een extra verplichting komt die in onze ogen niet bijdraagt aan het doel van het 8 e Actieprogramma. Wij zien geen heldere argumentatie of reden om deze verplichting uit te breiden naar heel Nederland, terwijl dit wel een extra last, kostenpost en verplichting is voor alle telers van maïs. Daarbij komt dat het op zware klei het niet praktisch uitvoerbaar is om een vanggewas pas onder te werken na 1 januari. In de herfst moeten deze percelen al bewerkt worden om een goed zaai-bed te creëren

voor het daaropvolgende groeiseizoen. Daarmee is de invoering van deze verplichting niet doelmatig en in sommige gebieden praktisch onuitvoerbaar.